INDIAN SCHOOL AL WADI AL KABIR

Class: IX	Department: Sanskrit	Date of submission: NA
पुनरावृत्ति - कार्यपत्रिका	Topic: पठितावबोधनम् - 1	Note: Pl. file in portfolio

1. अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रदत्त प्रश्नानां उत्तराणि संस्कृतेन लिखित । 5

भारतस्य स्वतन्त्रतासङ्ग्रामे सशस्त्रान्दोलने बङ्गप्रान्तः अग्रेसरः आसीत्। तस्मिन् बङ्गप्रान्ते मेदिनीपुरनामके जनपदे मोहोबनी-ग्रामे नवाशीत्यधिक-अष्टादशशततमे वर्षे (1889) दिसम्बरमासस्य तृतीये दिनाङ्के खुदीरामस्य जन्म अभवत्। तस्य जनकस्य नाम त्रैलोक्यनाथः इति, जनन्याः नाम लक्ष्मीप्रिया देवी च आसीत्। खुदीरामस्य बाल्यकाले एव तस्य पितरौ दिवङ्गतौ। अतः तस्य अग्रजया अपरूपादेव्या एव खुदीरामस्य पालनं पोषणं च कृतम्। बाल्यकालतः एव खुदीरामः असाधारणः आसीत्। साधारणबालानाम् व क्रीडादिषु तस्य मनः न रमते स्म। सः देशवासिषु जायमानान् अत्याचारान् दृष्ट्वा व्यथितः भवति स्म।

I. एकपदेन उत्तरत। (एक पद में उत्तर दीजिए।)

(i) भारतस्य स्वातन्त्रता सङ्ग्रामे कः राज्यम् अग्रणी आसीत्?

(ii) खुदीरामस्य जन्म कदा अभवत् ?

(iii) खुदीरामस्य भगिन्याः नाम किम् आसीत्?

II. पूर्णवाक्येन उत्तरत। (पूर्ण वाक्य में उत्तर दीजिए।)

(i) खुदीरामस्य पितरौ नाम किम् आसीत्?

(ii) अत्याचारं दृष्ट्वा कः दुःव्यथितः भवति स्म?

(iii) खुदीरामस्य पालनं पोषणं कया कृतम् ?

III. निर्देशानुसारम् उत्तरत। (निर्देशानुसार उत्तर दीजिए।)

(i) 'पितुः' पदस्य पर्यायपदं गद्यांशात् चित्वा लिखत।

(ii) 'तस्य जनकस्य नाम त्रैलोक्यानाथः आसीत्।' अत्र 'तस्य' सर्वनामपदं कस्मै प्रयुक्तम्?

अथवा

(i) 'जायमानान् अत्याचारान्' अनयोः पदयोः विशेष्यपदं किमस्ति ?

(ii) 'बाल्यकालतः एव खुदीरामः असाधारणः आसीत्।' अत्र क्रियापदं किमस्ति ?

उत्तराणि - (i) बङ्गप्रान्तः (ii) नवाशीत्यधिक-अष्टादशशततमे (1889) (iii) अपरूपादेवी

II. (i) खुदीरामस्य जनकस्य नाम त्रैलोक्यनाथः इति, जनन्याः नाम लक्ष्मीप्रिया देवी च आसीत्।

(ii) अत्याचारारं दृष्ट्वा खुदीरामः व्यथितः भवति स्म।

(iii) खुदीरामस्य पालनं पोषणं च तस्य अग्रजया अपरूपादेव्या कृतम्।

III. (i) जनकस्य (ii) खुदीरामाय   अथवा   (i) अत्याचारान्   (ii) आसीत्

2. अधोलिखितं पद्याशं पठित्वा प्रदत्तप्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लिखत। **5**

भारतीयैकतासाधकं संस्कृतम्, भारतीयत्वसम्पादकं संस्कृतम्।
ज्ञानपुञ्जप्रभादर्शकं संस्कृतम्, सर्वदानन्दसन्दोहदं संस्कृतम्।।

I. एकपदेन उत्तरत। (एक पद में उत्तर दीजिए।)

(i) प्रस्तुतश्लोके कस्य महत्त्वं कथितम् अस्ति? (ii) भारतीयैकतायाः साधकं किम् अस्ति ?

(iii) संस्कृतभाषा कस्य प्रभादर्शकमस्ति?

II. पूर्णवाक्येन उत्तरत। (पूर्ण वाक्य में उत्तर दीजिए।)

(i) संस्कृतभाषा कस्य प्रभाम् दर्शयति ?   (ii) सर्वदा आनन्दं प्रदायिका किम् अस्ति ?

(iii) भारतीयसंस्कृतेः पूर्णज्ञानं कस्य अध्ययनं विना सम्भवं नास्ति ?

III. निर्देशानुसारम् उत्तरत। (निर्देशानुसार उत्तर दीजिए।)

(i) संगठनं पदस्य किं पर्यायः पद्यांशे प्रयुक्तम्?

(ii) सर्वदानन्दसन्दोहदं संस्कृतम् अत्र विशेषणम् पदं किम् अस्ति?

अथवा

(i) 'ज्ञानपुञ्ज अत्र विपयर्यपदं किम् अस्ति?   (ii) 'संस्कृतम्' पदे धातुः कः?

उत्तराणि

I. (i) संस्कृतस्य (ii) संस्कृतम् (iii) ज्ञानपुञ्जस्य

II. (i) संस्कृतभाषा ज्ञानपुञ्जस्य प्रभा दर्शयति । (ii) सर्वदा आनन्दं प्रदायिका 'संस्कृतं' अस्ति।
(iii) भारतीयसंस्कृतेः पूर्णज्ञानं संस्कृतस्य अध्ययनं विना सम्भवं नास्ति ।

III. (i) एकता   (ii) सर्वदान्दसन्दोहदं   अथवा   (i) अज्ञानपुञ्जम् (ii) कृ